

სავარჯიშოები - მოდალური ლოგიკა

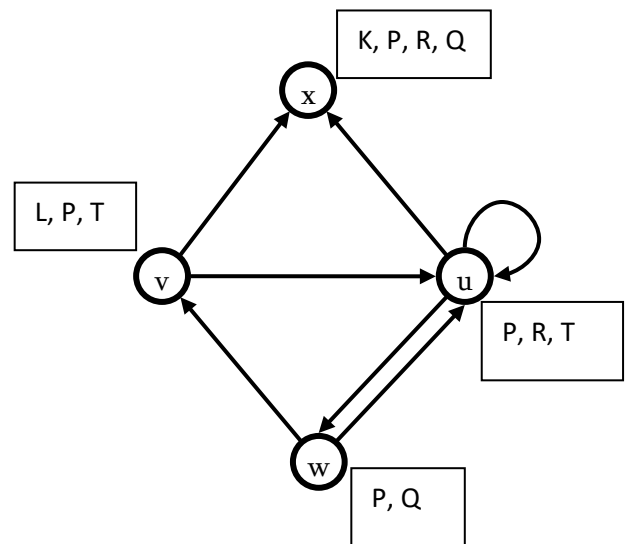
მოცემულია კრიპკეს მოდელი, რომელიც შედგება ოთხი სამყაროსგან, ესენია w , u , v და x . „წვდომადობის“ მიმართება ამ სამყაროებს შორის გამოსახულია ნახატზე ისრით. კერძოდ:

w ხედავს u -ს და v -ს

v ხედავს u -ს და x -ს

u ხედავს u -ს, w -ს და x -ს

x ვერ ხედავს ვერცერთ სამყაროს

ნახატზე ასევე გამოსახულია პროპოზიციული ცვლადების - K , L , P , Q , R , T - მნიშვნელობები თითოეულ სამყაროში. კერძოდ:

w -ში ჭეშმარიტია P , Q

v -ში ჭეშმარიტია L , P , T

u -ში ჭეშმარიტია P , R , T

x -ში ჭეშმარიტია K , P , R , Q

ნებისმიერი მოდალური ფორმულისთვის შესაძლებელია დავადგინოთ, ამ მოდელის რომელ სამყაროებშია ის ჭეშმარიტი.

კერძოდ,

$\Diamond \alpha$ ჭეშმარიტი იქნება რაიმე სამყაროში, თუ ამ სამყაროდან წვდომად რომელიმე სამყაროში ჭეშმარიტია α . სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, $\Diamond \alpha$ ჭეშმარიტია ისეთ სამყაროში, რომელიც ხედავს სამყაროს, სადაც ჭეშმარიტია α .

$\Box \alpha$ ჭეშმარიტი იქნება რაიმე სამყაროში, თუ ამ სამყაროდან წვდომად ყველა სამყაროში ჭეშმარიტია α . სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, $\Box \alpha$ ჭეშმარიტია ისეთ სამყაროში, რომელიც ვერ ხედავს ისეთ სამყაროს, სადაც მცდარია α .

უფრო დეტალური განხილვისათვის წაიკითხეთ დამატებითი ტექსტი და გადახედეთ სლაიდებს.

დავალება:

დაადგინეთ, მოდელის რომელ სამყაროებშია **ჭეშმარიტი** შემდეგი ფორმულები:

$$\Diamond R \quad \{u, v, w\}$$

$$\Box P \quad \{x, u, v, w\}$$

$$\Box \neg P \quad \{x\}$$

$$\Diamond \Box (P \wedge \neg P) \quad \{u, v\}$$

$$\Diamond Q \wedge \Box R \quad \{v\}$$

$$\Diamond \Diamond K \quad \{w, u, v\}$$

$$\Diamond \Diamond K \supset \Diamond K \quad \{x, v, u\}$$

$$\Box \Diamond T \quad \{w, x\}$$

$$\Diamond (P \wedge \Diamond K) \supset \Box (L \vee R) \quad \{w, v, x\}$$

დაადგინეთ, მოცემული მოდელის რომელ სამყაროებშია **მცდარი** შემდეგი ფორმულები:

$$\Diamond \Diamond \Diamond Q \quad \{x\}$$

$$\Box \Diamond (R \wedge T) \supset \Box \neg K \quad \{\}$$

$$\Box \neg K \supset \Diamond \Diamond T \quad \{x\}$$

$$\neg \Diamond (R \wedge \Box Q) \equiv (\Diamond L \vee \Box K \vee (R \wedge \Box R)) \quad \{\}$$

P. S.: გარდა ზემოთმოცემულისა, შეამოწმეთ სლაიდებში 61-ე სლაიდის მეორე და მესამე, და 70-ე სლაიდის ორივე წინადადების ჭეშმარიტება-მცდარობა 63-ე სლაიდზე მოცემულ მოდელში.